

KVALITETSDEKLARATION

Jordbruksekonomiska undersökningen 2014-2021, nyckeltal och standardiserade intäkter

Ämnesområde

Jordbruk, skogsbruk och fiske.

Statistikområde

Jordbrukets ekonomi.

Produktkod

JO0202

Referenstid

Referenstiden är de tolv månaders räkenskapsår som inleds mellan 1 januari och 1 juli 2014 till och med 2021.

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	4
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	6
1.2.4 Redovisningsgrupper	6
1.2.5 Referenstider	8
2 Tillförlitlighet	8
2.1 Tillförlitlighet totalt	8
2.2 Osäkerhetskällor	9
2.2.1 Urval	9
2.2.2 Ramtäckning	9
2.2.3 Mätning	10
2.2.4 Bortfall	12
2.2.5 Bearbetning	13
2.2.6 Modellantaganden	14
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	14
3 Aktualitet och punktlighet	14
3.1 Framställningstid	14
3.2 Frekvens	14
3.3 Punktlighet	14
4 Tillgänglighet och tydlighet	14
4.1 Tillgång till statistiken	14
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	14
4.3 Presentation	14
4.4 Dokumentation	15
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	15
5.1 Jämförbarhet över tid	15
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	15
5.3 Sam användbarhet i övrigt	15
5.4 Numerisk överensstämmelse	16
Allmänna uppgifter	16
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	16
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	16
C Bevarande och gallring	17
D Uppgiftsskyldighet	17
E EU-reglering och internationell rapportering	17
F Historik	17
G Kontaktuppgifter	17

Statistikens kvalitet

1 Relevans

Sedan Sveriges inträde i Europeiska unionen (EU) 1995 finns krav på att årligen redovisa ekonomiska förhållanden för svenska jordbruksföretag till EU-kommissionen. Detta görs genom en urvalsundersökning bland svenska jordbruksföretag. Statistiken används i stor utsträckning även nationellt. Liknande undersökningar har genomförts i Sverige sedan 1912 och har utförts av SCB sedan 1976, då undersökningen togs över från dåvarande Lantbruksstyrelsen. Jordbruksverket är produktansvarig myndighet alltsedan referensåret 2013 och blev även produktansvarig myndighet sedan referensåret 2019.

För ytterligare detaljer kring kvalitet hänvisas till dokumenten Kvalitetsdeklaration som publicerades i samband med statistikrapporterna om JEU 2021 och EAA 2021. Dokumenten finns tillgängliga på Jordbruksverkets webbplats: www.jordbruksverket.se/statistik.

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken visar utvecklingen av jordbruksföretagens inkomst- och lönsamhetsförhållanden enligt företagsekonomiska principer. Benämningen på undersökningen, som är en urvalsundersökning, är Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU).

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Det har funnits EU-förordningar om upprättandet av ett informationssystem för redovisningsuppgifter för att belysa inkomstförhållanden och andra ekonomiska förhållanden i jordbruksföretag sedan mitten av 1960-talet. Idag gäller Rådets förordning med beteckningen (EC) nr 1217/2009 av den 30 november 2009 samt förordningarna (EC) 1198/2014 och (EC) nr 2015/220. Enligt dessa krävs att alla EU-länder gör en årlig rapportering av redovisningsuppgifter för ett urval av jordbruksföretag till det så kallade FADN-systemet (Farm Accountancy Data Network). FADN är ett viktigt verktyg för utvärdering av jordbrukspolitiken inom EU. Sverige använder JEU-data i den årliga rapporteringen till FADN.

Inom Sverige används JEU-data som underlag för jordbrukspolitiska bedömningar, kalkyler och utredningar av Näringsdepartementet, Jordbruksverket och Institutet för livsmedelsekonomisk analys (AgriFood). Länsstyrelserna är också betydande användare för planering och kalkylering. Sveriges lantbruksuniversitet använder data för forskning och analyser. Inom svenskt lantbruk används JEU-data för analyser och kalkylering av ett flertal organisationer, bland annat Lantbrukarnas Riksförbund.

1.2 Statistikens innehåll

De statistiska målstorheterna avser dels genomsnittliga värden för ett antal intäkt-, kostnads- och resultatlag efter driftsinriktning och för olika storleksgrupper och geografisk belägenhet, dels totala värden för driftsinriktningar enligt svensk typklassificering.

Den svenska typklassificeringen utgår från standardiserade arbetsbehov som används för att uppskatta företagets totala storlek, för att väga olika driftsgrenar mot varandra och därigenom bestämma driftsinriktning (typklass). Arbetsbehovet beräknas med hjälp av uppgifter om odlingens/djurbesättningens fysiska storlek (areal/antal) och schablonmässigt uppskattade arbetsbehov per enhet. Dessa avser att spegla genomsnittliga förhållanden när det gäller mekanisering, arrondering med mera.

Vid jämförelse mellan standardiserat arbetsbehov och redovisad arbetsåtgång så är det värt att tänka på att standardtimmarna ska avspegla en någorlunda rationell drift av jordbruket medan arbetsåtgången är en uppskattnings av den faktiska sysselsättningen. Det är rimligt att det standardiserade arbetsbehovet sammantaget är något lägre än rapporterad arbetsåtgång.

1.2.1 Objekt och population

Målpopulationen i JEU utgörs av jordbruksföretag som brukar mark eller har stora djurbesättningar. Här ingår verksamhet som ägs eller arrenderas av en enskild fysisk person, fysiska personer i samverkan (så kallat enkelt bolag), handelsbolag (eller motsvarande) och aktiebolag. Företag som ägs och drivs av stat och kommun tillhör däremot inte JEU:s målpopulation.

Inom jordbruksstatistiken avses med jordbruksföretag, som här utgör mål-objekt, vanligen verksamhet inom växtodling, skötsel av lantbruksdjur samt frukt- och trädgårdsodling som bedrivs med gemensam driftsledning.

Vidare ska företagen ha så kallade standardiserade intäkter som är minst 15 000 euro (det vill säga vara av minst storleksklass 5). *Standardiserade intäkter* är ett storleksmått på jordbruksföretag som används inom EU och som utgår från standardiserade intäkter (exklusive stöd) för olika produktionsgrenar.

Intressepopulationen (den ideala populationen) utgörs av alla jordbruksföretag i de driftsformer som nämnts och sammanfaller i stort med målpopulationen.

Rampopulationen, med de driftsformer och den storleksklass som gäller för målpopulationen och som ingår i Lantbruksregistret, bestod vid urvalstidpunkterna av ungefär 30 000 jordbruksföretag. Den totala population som vanligen används inom jordbruksstatistiken (i huvudsak företag med mer än 2 hektar åkermark) uppgick under referensperioden 2014 - 2021 till ungefär 60 000 jordbruksföretag.

1.2.2 Variabler

I översiktstabeller för statistiken redovisas jämförelser mellan åren inom tids- spannet 2014 till och med 2021 genom beräkning av resultat från jordbruksdriften, med utgångspunkt i följande målvariabler (intäkts-, kostnads- och resultatposter):

- *Totalt produktionsvärde (intäkter)*
 - Intäkter vegetabilier:
 - Varav spannmål,
 - Varav foderväxter (t.ex. grönfoder, ensilage, hö) här inkluderas egenproducerat foder till företagets djur så kallad internkonsumtion,

- Övriga växter (jordbruks- och trädgårdsväxter).
- Intäkter animalier:
 - Varav mjölk,
 - Varav nötkreatur och nötkött,
 - Varav grisar och griskött,
 - Varav övriga animalier.
- Övriga intäkter (exklusive skog, men inklusive intäkter från annan sidoverksamhet (såsom jordbrukstjänster, körslor, turism). Här ingår även ränteintäkter från och med 2016.
- *Kostnader för insatsvaror och tjänster*
 - Kostnader växtodling,
 - Kostnader djurhållning inklusive egenproducerat foder,
 - Underhåll,
 - Övriga driftskostnader.
- *Förädlingsvärde brutto*
- Avskrivningar
- *Förädlingsvärde netto*
- Stöd och ersättningar
- *Faktorinkomst*
- Löner (arbetskostnad för anställda)
- *Driftöverskott netto*
- Arrende och hyror
- Räntekostnader, ränteintäkter nettofördes mot denna räntepost åren 2014 – 2015.
- *Företagsinkomst* det vill säga; det restbelopp som kan användas för att utveckla företaget, avlöna företagare och anhöriga som arbetar i företaget (så kallad oavlönad arbetskraft) med tillhörande sociala avgifter samt ersätta eget kapital.

Redovisningen omfattar även statistik över balansposter som fördelas mellan följande variabler:

- *Totala tillgångar*
 - Varav anläggningstillgångar,
 - Varav markvärde,
 - Varav omsättningstillgångar.

- *Totala skulder*
 - Varav långfristiga lån,
 - Varav kortfristiga lån,
 - Varav eget kapital.

Indikatorer

- Förädlingsgrad i procent som är kvoten mellan Totalt produktionsvärde minus Kostnader för insatsvaror och tjänster, som divideras med Totalt produktionsvärde.
- Förädlingsvärde netto per årsarbetskraft (Kvoten Förädlingsvärde netto dividerat med arbetade timmar (avlönade och oavlönade)).
- Företagsinkomst per oavlönad årsarbetskraft (avser företagares och anhörigas arbetade timmar).
- Andel långfristiga skulder av totala skulder i procent
 - Andel skulder i förhållande till tillgångar i procent
 - Soliditet (det egna kapitalets andel av det totala kapitalet, vilket består av eget kapital och skulder).
 - Andel stöd genom produktionsvärde i procent.

Utöver ovanstående variabler redovisas följande bakgrundsinformation:

- Totalt antal företag,
- Totalt antal företag i urvalet,
- Antal årsarbetskrafter (avlönade och oavlönade),
- Antal oavlönade årsarbetskrafter (avser företagares och anhörigas arbetade timmar).

Intressevariablerna (de variabler som idealt skulle användas på grund av ett användarbehov) överensstämmer i stort med målvariablerna. Observationsvariablerna (de variabler som det samlas in värden för) är betydligt fler än målvariablerna. Vissa målvariabler härleds ur observationsvariabler.

1.2.3 Statistiska mått

De statistiska mått som redovisas är totaler, medelvärden (genomsnitt), kvoter och procent.

1.2.4 Redovisningsgrupper

I statistiken används EU:s typklassificering (typologi) för indelning i områden och svensk typologi för indelning i storleksgrupper och driftsinriktningar.

Årets och fjolårets rapporter använder den svenska indelningen i riksområden som utgår från gruppering av produktionsområden. I statistikrapporten som publicerades 2021 användes de riksområden som EU satt för den internationella redovisningen för JEU som där heter FADN. EU grupperar län (istället för produktionsområden) i riksområden. I statistikdatabasen redovisas numera alla siffror enligt den svenska indelningen.

Tablå A Indelning i riksområden

Indelning av produktionsområden i riksområden (RO) i statistikdatabasen från och med 2022 års statistikrapport (svensk indelning)		Indelning av län i länsgrupper (LG) i 2021 års statistikrapport (EU:s indelning)		Driftsinriktning
RO 1	Södra och mellersta Sveriges slättbygder: Götalands södra slättbygder (Gss), Götalands mellanbygder (Gmb), Götalands norra slättbygder (Gns), Svealands slättbygder (Ss).	LG1	Södra och mellersta Sveriges slättbygdslän: Stockholms län, Uppsala län, Södermanlands län, Östergötlands län, Blekinge län, Skåne län, Hallands län, Västra Götalands län, Örebro län, Västmanlands län.	Växtodling (här ingår inte företag med färre än 800 standardtimmar.)
				Mjolkproduktion
				Nötköttproduktion
				Grisproduktion
RO 2	Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder: Götalands skogsbygder (Gsk), Svealands skogsbygder (Ssk).	LG2	Södra och mellersta Sveriges skogs- och mellanbygdslän: Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län, Gotlands län, Värmlands län, Dalarnas län.	Mjolkproduktion
				Nötköttproduktion
				Grisproduktion
RO 3	Norra Sverige: Nedre Norrland (Nn), Övre Norrland (Nö).	LG3	Län i norra Sverige: Gävleborgs län, Väster-norrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län, Norrbottens län.	Mjolkproduktion
				Nötköttproduktion
				Grisproduktion
Riket	Hela landet: Samtliga produktionsområden i Sverige.	Riket	Hela landet Samtliga län i Sverige.	Mjolkproduktion
				Nötköttproduktion
				Grisproduktion

Tablå B Indelning i storleksgrupper

Driftsinriktning	Storleksgrupp uttryckt i standardtimmar
Växtodling	800–1 599
	1 600–3 199
	3 200–
	Totalt (exklusive företag med färre än 800 standardtimmar).

Mjölproduktion	0-3 199
	3 200-5 599
	5 600-
	Totalt
Nötköttsproduktion	1-799
	800-1 599
	1 600-3 199
	3 200-5 599
	5 600-
	Totalt
Grisproduktion	0-5 599
	5 600-
	Totalt

Vi använder EU:s typologi (standardintäkter) för urvalet men själva urvalet klassificeras i sin tur, i denna redovisning, enligt svensk typologi med standardtimmar för fördelning mellan driftsinriktningar och olika storleksgrupper. Av tabellen framgår att statistiken inte omfattar uppgifter om företag som är inriktade på växtodling med färre än 800 standardtimmar och därmed inte heller för riket som helhet, ej heller för Riksområde 2 och Riksområde 3.

På EU:s hemsida finns en annan sorts gruppering mellan regioner utifrån Länsgrupper, driftsinriktningar och olika storleksgrupper som utgår från EU-gemensamma standardintäkter.

1.2.5 Referenstider

Referenstiden är den 12-månaders räkenskapsperiod som inleds mellan den 1 januari och 1 juli 2014 till och med 2021. Perioden har valts med tanke på att EU ändrade strukturen på beräkningarna från och med 2014.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Tillförlitligheten redovisas kvantitativt i databasen genom beräknade 95-procentiga konfidensintervall för samtliga redovisade skattningar. Konfidensintervall är ett mått på precisionen i skattningen och avspeglar urvalsfel och andra slumpmässiga fel, däremot inte systematiska fel såsom systematiska bortfallsfel eller mätfel. Konfidensintervallen blir stora inom redovisningsgrupper med få jordbruksföretag och/eller där variationen mellan företagen är stor i enskilda uppgifter. Härav följer att uppgifterna för driftsinriktningen mjölk är bäst och något sämre för övriga driftsinriktningar.

Tillförlitligheten bedöms sammantaget vara relativt låg för redovisade nivå-skattningar, men relativt hög för skattningar av förändringar (som inte redovisats explicit, och för vilka det inte är möjligt att beräkna säkra konfidensintervall).

2.2 Osäkerhetskällor

I statistiken förekommer urvalsfel, täckningsfel, mätfel, bortfallsfel, bearbetningsfel och modellfel. De största källorna till osäkerhet bedöms vara urval och bortfall. Osäkerheten kan skilja mellan åren.

2.2.1 Urval

Urvalet är ett stratifierat urval av jordbruksföretag, där varje företag deltar enligt en så kallad panelansats. Urvalet kan betraktas som en accesspanel, baserad på sannolikhetsurval vid ursprunglig rekrytering.

För exempelvis år 2021 förnyades urvalet med 130 företag för att kompensera för företag som inte längre tillhör målpopulationen (oftast på grund av för låg omsättning i jordbruksföretaget) eller inte längre är villiga att delta i undersökningen.

Undersökningen omfattar drygt 1 000 företag respektive år. Vid den nationella redovisningen av resultat ingår inte odling av trädgårdsväxter på friland och i växthus.

För en beskrivning av skattningsförfarandet, se avsnitt 2.2.6 nedan.

Urvalsfelet är det fel som uppstår därför att inte samtliga företag i rampopulationen ingår i undersökningen. Det som främst kan hålla nere urvalsfelet är ett stort antal utvalda företag, men även variabeln i sig spelar roll för urvalsfelets storlek. Ett vanligt mått på urvalsosäkerheten är det 95-procentiga konfidensintervallet, som utgörs av statistikvärdet \pm felmarginalen. Detta intervall innesluter i 95 fall av 100 det sanna värde som man är ute efter att skatta, under förutsättning att de systematiska felen är små. Ju större intervallet är, desto mindre säker är skattningen. I tabellerna från JEU redovisas felmarginalerna tillsammans med statistikvärdena.

2.2.2 Ramtäckning

Täckningsbrister uppstår genom skillnader mellan rampopulation och målpopulation. Ramen för JEU utgörs av en delmängd av Lantbruksregistret (LBR). Rampopulationen består av de jordbruksföretag som ramen leder fram till.

Under- och övertäckning bedöms påverka statistikens kvalitet i endast liten utsträckning. Undertäckning förekommer då JEU enligt gällande förordning ska använda senast genomförda totalundersökning i jordbruket som grund. Denna undersökning genomförs vart tredje till fjärde år. Detta problem bedöms för närvarande inte vara särskilt stort. Övertäckning förekommer till följd av att vissa utvalda företag inte tillhör målpopulationen, till exempel för att de lagts ned. Dessa företag identifieras och påverkar inte skattningarna. Sammantaget bedöms täckningsbristerna inte påverka osäkerheten mer än marginellt i JEU-resultaten.

2.2.3 Mätning

Denna statistik baseras på uppgifter om jordbruksföretag från flera olika källor med något olika datakvalitet. Merparten av de uppgifter som publiceras i denna statistik hämtas direkt från bokföringsmaterialet för de utvalda jordbruksföretagen. Utöver detta kompletteras statistiken med uppgifter från administrativa register. De register på SCB som används för att komplettera statistiken är Fastighetstaxeringsregistret och Utbildningsregistret. När så är möjligt används uppgifter om totalskördar från SCB:s skördeundersökning. Grunduppgifter om jordbruksföretagen hämtas även från LBR.

Uppgifter avseende direktorsättningar inhämtas från administrativa register på Jordbruksverket. Även uppgifter om mjölkleveranser och uppgifter ur Centrala nötkreatursregistret (CDB) hämtas från Jordbruksverket. Uppgifter om odlade arealer hämtas initialt från SAM-ansökan.

Skördeuppgifterna för undersökningsåret avser växtodlingssäsongen som börjar på hösten året före och avslutas med skörd undersökningsåret.

De administrativa data som samlas in till JEU bedöms hålla mycket hög kvalitet, eftersom de ligger till grund för stödutbetalningar. Direktinsamlade data genomgår en mycket omfattande granskning, också för att erhålla konsistens med insamlade administrativa data, se vidare avsnitt 2.2.5 nedan. Anledningen till granskningens omfattning är att mikrodata sänds till EU-kommissionen och därvid genomgår omfattande kontroller. Mätning som felkälla torde därför endast i mindre grad bidra till systematisk eller slumpmässig osäkerhet i JEU.

Retroaktiva revideringar av indata till FADN2017 - FADN2020 genomfördes vintern och våren 2022/23

Under vintern och våren 2022/23 genomfördes ett antal retroaktiva revideringar av indata avseende räkenskapsåren som inleds 1 januari 2017 (FADN2017) och avslutas senast 30 juni 2021 (FADN2020). Revideringarna omfattade i huvudsak följande åtgärder.

1. FADN2017: Korrigeringar av dubbelräknade kompensationsstöd i EU-kommissionens beräkningar. Korrigeringarna innebar lägre stöd och ersättningar. Effekt: Uttryckt i företagsinkomst blev effekten markant för specialiserade nötkötts- och mjölkföretag.
2. FADN2017: Revideringar efter signaler från RICA om avvikelser från förväntade värden. Effekt: De här revideringarna resulterade i störst förändringar för spannmål och grovfoder men i övrigt mestadels marginella förändringar. Uttryckt i företagsinkomst blev förändringen marginell i analyserade grupper av företag.
3. FADN2019: Revideringar för att åtgärda mellan ingående och utgående balanser genom omföring mellan skulder och eget kapital. Effekt: Omföringarna genererade lägre skulder och högre eget kapital. Uttryckt i företagsinkomst blev förändringen marginell i analyserade grupper av företag.

4. FADN2020: Korrigering av produktionsvärdet för ett större specialiserad grisföretag. Effekt: Gav en markant effekt uttryckt i företagsinkomst för specialiserade grisföretag i storleksgruppen 5 600 – standardtimmar.
5. FADN2017 till och med FADN2020: RICA gjorde ett större antal ad hoc kontroller. Jordbruksverket tog del av resultatet och reviderade indata i förekommande fall. Effekt: Uttryckt i företagsinkomst blev förändringarna marginell i analyserade grupper av företag.

Därutöver kompletterades FADN2017 med specialiserade nötköttsföretag i storleksgruppen upp till 799 standardtimmar. Storleksgruppen ingick inte i tidigare års SAS-körningar och därmed inte heller i summan för riket i tidigare års statistikrapporter. Effekt: Denna komplettering verkade i motsatt riktning jämfört med de dubbelräknade kompensationsstöden. Det är den sammanlagda effekten av de två åtgärderna som redovisas i rapporten.

Sammantaget gjorde revideringarna att indatat blev ännu mer kvalitetssäkrat men påverkan på JEU/FADN som helhet samt dess nyckeltal och standardintäkter blev mestadels marginell med undantag för noterbara förändringar i nyckeltalen i FADN2017 för specialiserade nötkötts- och mjölkföretag och i FADN2020 för specialiserade grisföretag.

EU:s databas innehåller numera de reviderade uppgifterna. De delar av Jordbruksverkets statistikdatabas som är kopplade till denna statistikrapportserie "Jordbruksekonomiska undersökningen 2014-2021, nyckeltal och standardiserade intäkter." innehåller de här reviderade uppgifterna från och med 27 september 2023. Observera att de delar av statistikdatabasen som är kopplad till statistikrapportserien som publiceras i februari inte uppdateras med retroaktiva revideringar.

Effekter på företagsinkomster av de retroaktiva revideringarna i FADN2017-FADN2020

Revideringen för de dubbelräknade kompensationsstöden i FADN2017 och kompletteringen med specialiserade nötköttsföretag i storleksgruppen upp till 799 standardtimmar, gjorde sammantaget att företagsinkomsten

- **För specialiserade nötköttsföretag** blev i genomsnitt 39 % lägre (71 000 kronor lägre per obetald årsarbetskraft),
 - Blev 32 % lägre (74 000 kronor lägre per obetald årsarbetskraft) i företag med 1 600 – 3 199 standardtimmar,
 - Blev 41 % lägre (124 000 kronor längre per obetald årsarbetskraft) i företag med 3 200 – 5 599 standardtimmar
 - Blev 11 % lägre (20 000 kronor lägre per obetald årsarbetskraft) i Riksområde 1,
 - Blev 42 % lägre (73 000 kronor lägre per obetald årsarbetskraft) i Riksområde 2,
 - Blev 77 % lägre (155 000 kronor lägre per obetald årsarbetskraft) i Riksområde 3.

Revideringen för de dubbelräknade kompensationsstöden i FADN2017 gjorde att företagsinkomsten

- **För specialiserade mjölkföretag** blev i genomsnitt 16 % lägre (94 000 kronor lägre per obetald årsarbetskraft) för specialiserade mjölkföretag.
 - Blev 13 % lägre (32 000 kronor lägre per obetald årsarbetskraft) i företag med 0 – 3 199 standardtimmar,
 - Blev 19 % lägre (89 000 kronor lägre per obetald årsarbetskraft) i företag med 3 200 – 5 559 standardtimmar,
 - Blev 14 % lägre (121 000 kronor lägre per obetald årsarbetskraft) i företag med minst 5 600 standardtimmar,
 - Blev 5 % lägre (29 000 kronor lägre per obetald årsarbetskraft) i Riksområde 1
 - Blev 15 % lägre (80 000 kronor lägre per obetald årsarbetskraft) i Riksområde 2.
 - Blev 37 % lägre (263 000 kronor lägre per obetald årsarbetskraft) i Riksområde 3.

Korrigeringen av ett enskilt företags produktionsvärde för griskött i FADN2020 gjorde att företagsinkomsten

- **För specialiserade grisföretag** blev i genomsnitt 18 % högre (171 000 kronor mer per obetald årsarbetskraft) för specialiserade grisföretag.
 - Blev 27 % högre (299 000 kronor mer per obetald årsarbetskraft) i företag med minst 5 600 standardtimmar.
Inte påverkade företagsinkomsten i företag med upp till 5 599 standardtimmar,
 - 24 % högre (239 000 kronor mer per obetald årsarbetskraft) Riksområde 1.

2.2.4 Bortfall

I likhet med andra bokföringsundersökningar har JEU stora bortfallsproblem, som påverkas av att deltagandet i JEU innebär stor uppgiftslämnarbyrå. Omkring 74 % av företagen som tillfrågades om att vara med i undersökningen en första gång valde att inte delta. Detta "förstagångs"-bortfall (det vill säga bortfall bland de företag som inte alls varit med) ersattes med slumpmässigt valda företag så att svar från drygt 1 000 företag erhöles. Detta innebär ett slags objektimputering; bortfallssubstitution via reservurval. Förfarandet kan leda till systematisk bortfallsosäkerhet.

Även bland de som initialt tackade ja till att delta i undersökningen var bortfallet omfattande. Av de 130 företag som nyrekryterades till 2021 års undersökning föll 31 procent bort under första året. Visst bortfall förekommer även bland de företag som deltagit flera år, bortfallet bland dessa är dock inte lika omfattande.

Sammantaget är bortfallet relativt stort. Bortfallsandelen kan dock inte beräknas, eftersom urvalet närmast utgör en accesspanel.

Tablå C Bortfall i JEU

Kategori	Andel i procent
Andel tillfrågade företag som tackar nej	74 %
Totalt bortfall av företag under året (nya och gamla företag)	16 %
- Bortfall bland nya företag	31 %
- Bortfall bland gamla företag	12 %

Speciella studier av bortfallet har gjorts vid några olika tillfällen, och senast 2007. Vid dessa studier har bland annat bortfallsföretagens uppgifter i LBR jämförts med de deltagande företagens LBR- och skatteuppgifter. Resultaten har inte visat på anmärkningsvärt stora skillnader, men slutsatser har varit svåra att dra då det inte är självklart att likställa bortfallsmönstret för målvariabler i JEU med mönstret för tillgängliga bakgrundsvariabler. Det sammanlagda bortfallet kan ha en snedvridande (systematisk) effekt på undersökningens resultat, medan den slumpmässiga osäkerheten bedöms vara ett mindre problem.

Redovisning av hur förändringar i urvalet påverkar resultatet ingår i förra årets kvalitetsdeklaration. Kvalitetsdeklarationen är publicerad i anslutning till Jordbruksekonomiska undersökningen 2014-2020, nyckeltal och standardiserade intäkter.

2.2.5 Bearbetning

Primäruppgifterna från företagen registreras vid Ludvig & Co och Hushållningssällskapet, som är underleverantörer för en större del av insamlingen, vid SCB och även direkt vid Jordbruksverket. Direktinsamlade data och insamlade administrativa data integreras sedan i princip till ett observationsregister. Därefter vidtar både manuell och maskinell granskning. I den maskinella granskningen genomförs logiska kontroller och rimlighetskontroller. I de fall det framkommer att uppgiften inte uppfyller fastställda granskningskriterier skrivs ett felmeddelande ut för åtgärd. I logiska kontroller kontrolleras dels att värden finns för de obligatoriska uppgifterna, dels att logiska samband är uppfyllda. Rimlighetskontrollerna sker huvudsakligen genom att kvoter, exempelvis levererad mjölmängd delat med antal kor, beräknas. Dessa kvoter jämförs sedan med undre och övre gränsvärden. Om någon kvot ligger utanför gränsvärdena, tas en eller flera av de i kvoten ingående uppgifterna ut för kontroll och eventuell åtgärd.

Makrogranskning (outputgranskning) genomförs dels maskinellt, dels manuellt enligt standardiserad checklista. Syftet är att upptäcka dels kvarstående fel i mikrodata, dels outliers (avvikande värden som kan leda till missvisande skattningar), dels misstag vid beräkningarna.

Bearbetningsbrister bedöms sammantaget inte ha någon större effekt på tillförlitligheten.

2.2.6 Modellantaganden

I skattningsförfarandet har modellantagandet gjorts att urvalet, eller egentligen de svarande företagen, kan betraktas som en accesspanel med lika stora sannolikheter för respektive företag att ingå (såsom om företagen dragits med ett obundet slumpmässigt urval). Därefter har poststratifiering, efter redovisningsgrupperna enligt den svenska typologin, tillämpats. Sammanlagt har 51 poststrata använts för 16 redovisningsgrupper. Redovisningsgrupperna omfattar utöver poststrata även sammanslagningar till riket av riksområden för alla driftsinriktningar utom vegetabilieproduktion. Felmarginalerna har beräknats utifrån samma modellantaganden. Modellosäkerheten är svårbedömd, se vidare avsnitt 2.2.4 ovan, men avser främst systematiska effekter.

Vissa variabler, exempelvis avskrivningar, är beräknade enligt antagna avskrivningsmodeller, utifrån andra observationsvariabler, till exempel anskaffningsvärden.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Preliminär statistik redovisas ej.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Resultaten redovisas i februari och september, 14 respektive 19 månader efter räkenskapsårets (referenstidens) utgång. För företag med brutet räkenskapsår blir det som kortast 8 respektive 13 månader efter referensperiodens utgång.

3.2 Frekvens

Uppgiftsinsamling och statistikredovisning genomförs årligen, periodiciteten för målstorheterna är också en gång per år. Undersökningen genomförs varje år.

3.3 Punktlighet

Statistiken har publicerats enligt publiceringsplan för officiell statistik.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken finns tillgänglig som en statistikrapport på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se/statistik. Publicering sker även i Jordbruksverkets statistikdatabas.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Primärdata som inte har gällrats finns sparade vid Jordbruksverket och SCB, i avvaktan på arkivering eller gallring.

4.3 Presentation

Presentation sker i form av text, diagram och tabeller.

4.4 Dokumentation

Dokumentation sker i en statistikrapport, i denna kvalitetsdeklaration och i dokumentation om statistikens framställning.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Från referensåret 2014 görs en övergång till att i kapitalvärderingen vad avser förbättringar av markområden, maskiner och utrustning samt icke säljbara immateriella tillgångar, utgå från anskaffningsvärdet. Avskrivningarna beräknas också på anskaffningsvärdet för dessa poster. Denna övergång görs i enlighet med Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1320/2013. I och med referensåret 2014 medräknades också fler intäkter från andra verksamheter jämfört med tidigare. Det kan vara intäkter från till exempel turism och förnybar energi som tidigare inte varit medräknade.

Det är tredje gången som denna sortens rapport med indikatorer för JEU publiceras. Statistikrapporten återfinns på www.jordbruksverket.se/statistik.

För typklassificering i JEU används de grunddata om arealer och djur som samlas in till JEU. Vid uppräkningsresultaten i JEU, för att motsvara riket totalt för respektive driftsinriktning, används däremot LBR.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten mellan olika redovisningsgrupper är god.

Grupperingen av företagen i olika driftsinriktningar med hjälp av typklassificeringssystemet (typologin) innebär inte att resultatutvecklingen för renodlade produktionsgrenar (driftsgrenar) kan utläsas. Detta sammanhänger med att företagen väljs efter sin driftsinriktning, som bestäms av den *huvudsakliga* driftsgrenen.

5.3 Sammanvändbarhet i övrigt

Denna statistikrapport använder samma sätt att presentera uppgifter som EU gör i FADN samt i EAA. Det innebär att den skiljer sig från annan nationell publicering av JEU. Redovisningen utgår dock från den svenska typklassificeringen av företag och inte den typklassificering som EU använder.

De största skillnaderna mot den vanliga JEU-rapporten är att egenproducerat foder som används på det egna företaget räknas med både som en intäkt och som en kostnad. Det innefattar både egenproducerat kraft- och grovfoder. Detta gör att intäkter av vegetabilier i denna rapport är högre, men dessa intäkter återkommer som kostnader för djurfoder. För driftsinriktningar som har inriktning mot djurproduktion blir skillnaderna stora.

Uppställningen av intäkts- och kostnadsposter är gjord på samma sätt som för EAA, vilket skiljer sig en del mot den vanliga JEU-rapporten.

I denna rapport redovisas tillgångar, skulder och ett antal indikatorer vilka inte redovisas i den vanliga JEU-rapporten.

Skogsbruk redovisas inte i denna rapport.

Huvudinriktningen i denna rapport är att publicera totala värden per drifts-inriktning, riksområde och storleksgrupp. Medelvärden per företag publiceras också, men är av sekundär natur.

De totala uppgifterna går att jämföra mot den ekonomiska kalkylen för jordbrukssektorn (EAA).

Efter leverans av data till EU brukar det göras retroaktiva ändringar/ korrigeringar. Sådana kan ske flera år efter referensåret ifråga. I den vanliga JEU-rapporten som publiceras av Jordbruksverket i månadsskiftet februari/ mars varje år ingår inte retroaktiva ändringar/korrigeringar, inte heller i statistikdatabasen som hör samman med den rapportserien. JEU/FADN2017 är emellertid korrekt med avseende på kompensationsstöd i den nationella rapporten. Dessa blev enbart dubbelräknade i EU-Kommissionens databas. Föreliggande rapport med nyckeltal och standardiserade inkomster med tillhörande delar av statistikdatabasen innehåller däremot samtliga retroaktiva uppdateringar. De retroaktiva uppdateringarna finns även i EU:s gemensamma databas med FADN-uppgifter.

Under vintern och våren 2022/23 genomfördes ett extra stort antal retroaktiva revideringar i FADN2017-FADN2020. Se vidare i avsnittet Mätning 2.2.3.

Rapporten är anpassad för att uppnå god jämförbarhet med andra nationella statistikrapporter inom jordbruksområdet.

Ekonomisk statistik för hela jordbrukssektorn redovisas i statistikprodukten ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn (EAA). Denna statistik publiceras på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se/statistik.

5.4 Numerisk överensstämmelse

All redovisning som kopplas till föreliggande rapport finns i statistikdatabasen och i tusentals kronor.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Kvalitetsdeklarationen avser Jordbruksekonomiska undersökningen 2014 – 2021, nyckeltal och standardiserade intäkter från vilken officiell statistik publiceras. För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Vid behandling av personuppgifter, det vill säga information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning (2016/679).

C Bevarande och gallring

Kopior av samtliga av Jordbruksverkets statistikrapporter med tillhörande kvalitetsdokument levereras till Kungliga biblioteket för bevarande.

Jordbruksverket är statistikansvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av material som används för produktion av statistik. Enligt 19 § Lagen om den officiella statistiken (2001:99) ska statistikansvarig myndighet gallra uppgifter som inte längre behövs för sitt ändamål.

Jordbruksverket bedömer att de enkätuppgifter som samlats in under den period som Jordbruksverket varit statistikansvarig myndighet ännu behövs för publicering av tidsserier och kvalitetskontroller i nuvarande publiceringar. Inga beslut om gallring har därför fattats.

Arbete med framtagning av gallringsföreskrifter pågår.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet till denna statistik föreligger inte.

E EU-reglering och internationell rapportering

EU-reglering finns enligt förordning (EG) nr 1217/2009 samt förordningar (EC) 1198/2014 och (EC) nr 220/2015. Avidentifierade mikrodata rapporteras till och används av EU-kommissionens generaldirektorat för jordbruk och landsbygdsutveckling, DG AGRI (DG Agriculture and Rural Development). Rapportering av FADN-data sker till EU-kommissionen en gång per år.

F Historik

För att belysa den ekonomiska utvecklingen för grupper av jordbruksföretag har bokföringsundersökningar genomförts i Sverige sedan 1912. År 1976 övertog SCB denna undersökning från dåvarande Lantbruksstyrelsen, sedan 1993 gjordes den på uppdrag av Jordbruksverket. Från och med referensåret 2019 ansvarar Jordbruksverket fullt ut för genomförandet. Se vidare avsnitt 5.1 ovan.

G Kontaktuppgifter

Typ	Uppgift
Statistikansvarig myndighet	Jordbruksverket, Statistikenheten
Kontaktinformation	Maria Johansson, Daniel Persson
E-post	statistik@jordbruksverket.se
Telefon	036-15 50 00